

Oorlog in soorten en maten

Strips over oorlog zijn er in vele soorten en maten. Hennie Vaessen tracht in *Hotel Hartenstein* de gebeurtenissen in september 1944 in en rond Oosterbeek zo getrouw mogelijk te vangen. De Belgische stripauteur Kid Toussaint nam het relaas van een elfjarige joodse oorlogsoverlevende en de aanval van drie studenten op de Auschwitz-trein waarin hij zat en maakte daar een fictief verhaal van. Tiem Mateboer haalde zijn inspiratie uit het beleg van Steenwijk in 1580-1581 en schreef daar een spannend jongensverhaal over, wat kort daarop verstript door Ben Horstius in het *Reformatorisch Dagblad* verscheen.

Om met het laatste boek te beginnen; gebeurtenissen uit de Opstand worden niet vaak verstript. *Het Reformatorisch Dagblad* zag er in 1976 brood in om het verhaal van leraar Nederlands en publicist Tijmen Mateboer in een dagelijkse strip te publiceren. Ben Horstius maakte hier een strip van à la Hans G. Kresse (*Eric de Noorman*) of Marten Toonder (*Tom Poes*); een zwart-wit tekening met tekst eronder. Het verhaal is dat van de tiener Peter, zoon van een mattenmaker (Mateboer groeide op in een familiebedrijf van mattenmakers), die allerlei heldendaden verricht tegen de achtergrond van het heroïsche verzet van Steenwijk tegen de overmacht van de naar de Spanjaarden overgelopen George de Lalaing, graaf van Rennenberg. Zeshonderd soldaten stonden tussen 19 oktober 1580 en 22 februari 1581 tegenover een Spaanse overmacht van zeventuizend man. Het was de in de strip bejubelde Johan van de Korput die het verzet leidde. In de strip krijgt hij te maken met mopperende burgers, verraad, uithongering en uiteindelijk hulp

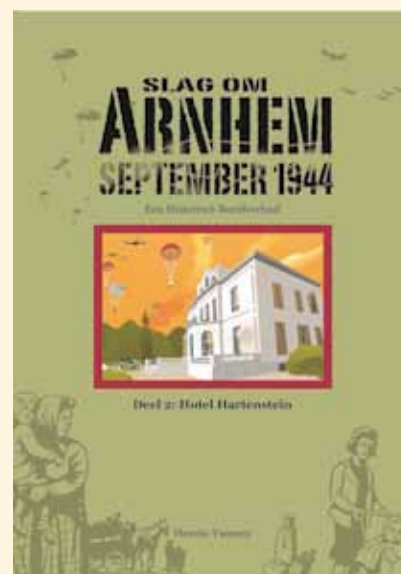
in de vorm van een Staats leger onder leiding van John Norritz. En hij ontmoet natuurlijk Peter, die keer op keer de linies weet te doorbreken, informatie weet te vinden en toegang krijgt tot de hoogsten in rang. *De mattenmaker van Steenwijk* zegt net zo veel over deze episode van de Tachtigjarige Oorlog als over het milieu van de makers. De personages in het boek zien duidelijk de hand van God in de gebeurtenissen. Uiteindelijk loopt het dan ook goed af. In het echt waren de inwoners van Steenwijk zo verzwakt, dat een pestepidemie de bevolking decimeerde van 2500 naar 200. Spaanse troepen heroverden de stad, bouwden de vestingwerken weer op en moesten deze in 1592, na weer een beleg, definitief opgeven.

De kracht van deel 2 van het stripdrieluik over de slag om Arnhem zit in drie zaken: een geloofwaardig verhaal, de zo nauwkeurig mogelijk gevolgde historische gebeurtenissen en het gebruik van de eigen taal door Duitsers en Engelsen. Het verhaal begint optimistisch, als Oosterbeek wordt bevrijd. Al snel wordt duidelijk dat de geallieerde troepen overal en nergens zijn en dat de Britse generaal Roy Urquhart in een penibele situatie verkeert op de zolder van een Nederlands gezin. Urquhart weet het hoofdkwartier in hotel Hartenstein te bereiken, maar dan is duidelijk dat de situatie hopeloos is. Het boek eindigt bij het begin van de nachtelijke terugtocht op 25 september.

In de nacht van 12 op 13 november 1944 stopt transport 20 van Brussel naar Auschwitz plotseling ergens tussen Mechelen en Leuven. In de trein zit Simon Gronowski, een elfjarige joodse jongen die in 2005 zijn

verhaal publiceerde. Kid Toussaint zag Gronowski op tv, werd geraakt door zijn verhaal en schakelde de Spaanse striptekenaar Beroy in. Samen maakten zij een tweedelige strip, waarin de verhalen van de drie studenten die de trein deden stoppen, de op transport gezette joden en van de bewakers worden verteld. Met uiterst beperkte middelen wisten de studenten een wagon open te krijgen. Ruim tweehonderd mensen konden ontsnappen, Simon Gronowski was de jongste en wellicht de enige jood van dit transport die dit kon navertellen. Het is goed dat een dergelijk verhaal ook voor een striplezend publiek is gemaakt.

Ger Jan Onrust

- **De mattenmaker van Steenwijk** - T. Mateboer, Ben Horstius 350 blz., € 18,95 | De Banier, Apeldoorn 2012
- **Slag om Arnhem september 1944. Een historisch beeldverhaal. Deel 2: Hotel Hartenstein** - Hennie Vaessen 48 blz., € 14,95 | Pelikaanpers: Oosterbeek 2012
- **Het konvooi. Het gewicht van het verleden** - Kid Toussaint, José Maria Beroy 48 blz., € 6,95 | Casterman: z.p. 2012